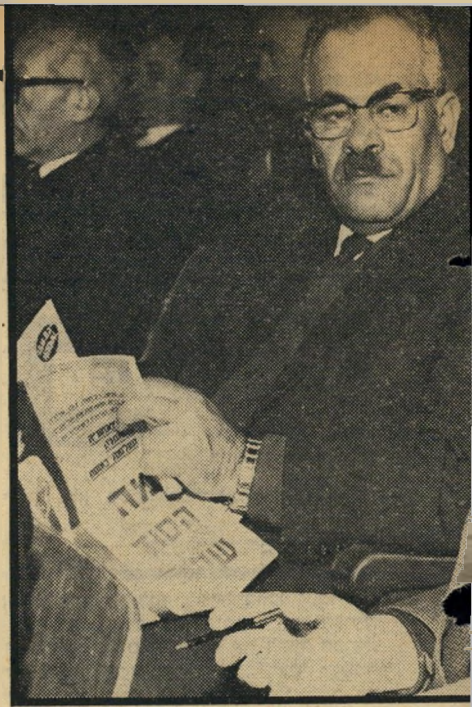

המשלה חילקה אדמה בזול - וראשי חרות קיבלו את חלקם

קרקע לח"כים

ח"כ כהן-מגורי

ערוריה חדשה עומדת לפרוץ בי קשר עם קרקעות המדינה - והפעם גיבוריה המרכזיים הם שלושה מחברי-הכנסת של חרות.

השלושה - יעקב מרדור, חיים לנדאו וחיים כהן-מגורי - קיבלו ממינהל מקרקעי ישראל 200 דונם של קרקע חקלאית בדרום, והם עתה בעלי מטעים בישראל.

הרכישה היתה חלק מעסקה גדולה, בה קיבלה חברת ביכורי ירק בע"מ 4000 דונם בצפון חבל לכיש. לפני מלחמת תשי"ח היה שטח זה מיושב כולו בצפיפות על ידי עובדי בים, שגידלו בו עצי-פרי ותבואה. הכפרים בין בית-גוברין ותל-אליסאפי היו ידועים כי כפרים משגשגים. האדמה שהשאירו מאחורי הם הוזנחה אומנם כמה שנים, אבל היו קופצים רבים עליה, כמיה קיבוצים ומו"רים שבים באזור, שביקשו להגדיל את מיכסת הקרקע שלהם.

אך במקום אדמה זו תועבד על-ידי מתיישבים אלה, היא נמסרה דווקא לכל מיני קבוצות של רוכשים - אשר חלק ניכר מהם היו ונשארו עד היום תושבי ירכים בעלי הכנסות אחרות. בין הרוכשים לנתח של אדמת הלאום היו שלושת חברי הכנסת של תנועת החרות.

ליר הצלחת ובתוכה

ישראל של המדינה מונח כולו בקעי רה. כל היושב סמוך אליה גורף מן מנה מלוא החופן. משך שנים זללו מתוך הקערה אנשים המקורבים לשלטון. כמה עסקנים ותיקים של מפא"י הפכו מיליונרים. בבאנקים שתייצגים מנוחים פיקדונות ערוי מים של פקידים ומנהלי מחלקות במנגנון הממשלה או המפגלה, מיפעלים המקורבים למפלגות השלטון התנפחו.

הכנס הגדול ביותר שהיה מינה בקצרת הרכוש הישראלי הוא הקרקע.

לעיתים פרצה השערוריה החוצה והגיעה ליועצי הציבור. אם בהודעות של מכירת אדמת-בניה בהרצליה לעסקן מפא"יי במחירי רים מגוחכים; אם כאשר הסתבר שקצני משטרה ופקידים אחרים קיבלו אדמה זולה באשור.

פרשה אחת, במיוחד, עוררה בשעתו תר-המה. זוהי פרשת נחלאות, אגודה שקיבלה בעמק יזרעאל קרקע עזיית כמעט בחינם. מתוך 106 חברי נחלאות היו 98 פקידים גבוהים ממחלקת ההתיישבות של הסוכנות וממשרד החקלאות. אלה לא יסבו על-ידי הצלחת, אלא בתוך הצלחת.

הפנים המפד"לי הד"ר ישראל שלמה בן-מאיר. שני הדוקטורים ריתקו במשך שעה ארוכה מאות מאזינים, ביניהם רבים חובשי כיפות, כששטחו לפנייהם את האני-מאמין שלהם.

אף אחד לא הופתע מדבריו של בן-מאיר, שכן הוא נשאר נאמן לדעותיו, קנאי לעקרונותיו וחשדן כלפי ריבו. אך סנה גנב את התוכנית, כאשר קבע בין השאר, כי: "הדת אינה מהווה מיכשול לשיתוף פעולה".

שעה ששובי הסביבה רעבו לקרקע, וי עולים חדשים נדרשו להתקיים על מיכסת קרקע ומים זעומה, לקחו לעצמם הפקידים את מיטב האדמה והמים, ישבו בבתיים העירוניים, שעה שפועלים שכירים עיבדו את האדמה הפוריה והכניסו להם רווחים של כרבע מיליון ל"י לשנה. מיסטר הארי סים קם לתחייה.

את ההנאות האלה נטלו, כאמור, חברי המפלגות הקרובות לשלטון. חרות, שמאו קום המדינה התקטטה בנוצות של אוטופיזיה בלתי-מתפשרת, לא ירבה ליד הקערה. לכן גם בכל שערורייה של חלוקת-שלל, נישא קולה של חרות בנימה חריפה של ביקורת.

מן האב או הכן

מפווה הצדקני הוסר לראשונה לפי-ני שלושה חודשים, כאשר התפרצה פרשת השחוח של קואופרטיב זן. או הס' תבר, כי לא רק מפלגות השלטון לקחו הלאות ומעקים מן הקואופרטיב התל-אביבי. גם חרות קיבלה ממנו כסף.

יושבראש ועדת הכלכלה של הכנסת בכ- בודו ובעצמו, איש חרות בנימין אבניאל, סידר את העיסקה עם הנהלת הקואופרטיב. וכך קרה שהמפלגה הטוענת שהיא המייצגת את המוני הפרברים נוסעי-האוטובוסים, ומגינה עליהם - דווקא מפגלה זו לקחה תשלומים מן.

התשלומים הוכנסו לחישוב הוצאות ה-קואופרטיב, גרמו בסופו של דבר להעלאה נוספת של מחירי הנסיעה. האנשים הקט' ניג, שעליהם, כביכול, הגנה חרות, נדרשו לשלם יותר בעד העינוי היומי של הנסיעה באוטובוס. התירוף של עסקני חרות: כל המפלגות עשו זאת.

עתה עומדת המפלגה בפני שערורייה חדשה: שערוריית האדמות בחבל לכיש. הפר-שה חמורה במיוחד, מבחינה ציבורית, מי כיוון שהיא התבצעה שנים רבות אחרי-ש התגלתה שערוריית נחלאות. קבוצת הפקידים הבכירים, שזכתה לאדמה בעמק, ניסדה ב-1952. להגנתם טענו, כי אז לא קבע איש שהתנגדות זו פסולה. ואילו עיסקת הקרקע של שלושת הח"כים וחבריהם בוצעה רק ב-1957 - כלומר: בשיא ההתקוממות ה-ציבורית נגד סוג זה של חלוקת קרקעות. כך התבצעה העיסקה:

הקרקע באזור לכיש נועדה כולה למושב עולים. ואומנם, חלק ניכר ממנה שימש למעשה להתיישבות זו. אולם לפני שכל ה-תוכנית יכלה לצאת לפועל, ולפני שהוקמו כל המושבים המתוכננים, הפעילה חברת ביכורי ירק בע"מ לחץ על המוסדות ה-מיישבים שיקצו גם לה קרקע וזלה.

הדרישה עברה את כל שלבי המנגנון, הגיעה לבסוף להכרעתו האישית של דיקס' טור הקיימת בישראל: יוסף וייץ, ראש הקרן הקיימת לישראל. הוא ברק את רשי-מת מבקשי הקרקע, והחליט להיענות להם. הוא כתב: "עלי לחזור ולהדגיש מה ש-אמרתי לכם בשיחותינו, כי בעניין משבצת תל-אליסאפי עליכם לפנות אל מחלקת ה-התיישבות. העניין מוהנה בהסכמתה, כי השטח הנ"ל מיועד להתיישבות בחבל לכיש, ויהיה צורך בשינויי תוכנו".

עצם ההפניה למחלקת ההתיישבות, או-תה מנהל בניה, רענן וייץ, היה בה משום

פתיחת השער לביצוע העיסקה.

כבוד לחברי הכנסת

אמנם קיבלה החברה הפרטית את הקרקע המבוקשת: 4000 דונם והקצאה של 200 קוב מים לדונם לשנה. התנאי: על הבעלים החדשים לנטוע את השטח תוך שני חיים.

השטח חולק למטעים, והועבר לבעליות של ארבע אגודות: כורמי לכיש (21 חברים, 807 דונם), כורמי טמרה (7 חברים, 270 דונם), כורמי שמשון (11 חברים, 500 דונם), שלו-ש חברי-הכנסת של חרות נימנים על בעלי כורמי שמשון, והם קיבלו: ח"כ כהן-מגורי 100 דונם, ח"כ לנדאו 50 דונם, ח"כ מרי-זור 50 דונם.

למרות שרק ח"כ כהן-מגורי הוא תושב שכונת רמת-טיטומקין שליד נתניה, נקראת הקבוצה כולה, בתעודות מחלקת המיניסטר-בית: "בני רמת-טיטומקין".

ברור שעיסקה כזאת כדאית רק אם מחיר הקרקע הוא נמוך מאוד. ואומנם, קבע לה המערך הממשלתי את המחיר המינימלי ה-אפשרי לקרקע בישראל: 80 לירות הדונם. לכאורה, אי-אפשר לקנות את קרקע ה-לאום; אפשר רק לחזור אותה ל-49 שנה, ולאחר תקופה זו ניתן לחדש את החכירה אוטומטית לתקופה דומה. על כן לא נדרשו בעלי כורמי שמשון לשלם 80 ל"י לדונם, אלא רק לשלם דמי-חכירה של 2% מערך הקרקע לשנה. כלומר: 1.60 ל"י לשנה ל-דונם.

בתום שבוע שנים הועלו דמי החכירה ל-4%. גם אז היה זה מחיר גבוה. אבל

המערך הממשלתי התעקש לחקן - רי-למועה המסולפת של מחירי הקרקע ה-ממשלתי. לכן העי-ריך את הקרקע מח' דש והעמיד את מ' חירה על 700 ל"י לדונם.

גם מחיר זה היה נמוך מן המחיר ה-ריאלי בשוק הקר-קעות. אבל הכורמים העירוניים, שפוע-

לים שכירים עיבדו את קרקעותיהם, סברו כי המחיר גבוה מדי. הם הטילו את כל כוח השפעתם, ואילצו את מינהל מקר-קעי ישראל לבטל את הערכת השמאי ה-ממשלתי. פקידי המינהל, החייבים תשומת-לב וכבוד לחברי-כנסת, עשו מחוזה של צדון-טוב: הם קבעו, כי המחיר יהיה קשור במדוי ויקר-המחירה. כך ירד המחיר מ-700 ל"י ל-120 ל"י לדונם.

לא כל אזרח - אוטופיזיה

ל אדמה זו נטעו הבעלים מטעי שקדים. פרי המטעים ממלא עתה את שוקי הארץ, והוא דוחק מהם כמעט לגמרי את השקדים הזרים שהובאו קודם לכן בכמויות גדולות מתורכיה ומפרס. השקד אומנם קטן, אבל הוא מבורך ב-טעם טוב. השקדיה מניבה תנובה גבוהה: למדי: כ-70 קילוגרם לעץ, 40 עץ לדונם.

המחיר שמקבל המגדל נע בין 4.5 ל-7 ל"י ל-קילוגרם, לפי סוג השקדים. כלומר, הכנסה מינימלית ברוטו מגיעה לכשלוש-עשרה אלף לירות לדונם. כל שותף בכורמי שמשון משלם למקרקעי ישראל קצת פחות מחמש לירות לדונם לשנה כדמי חכירה. בטכס סיום הנסיעה היה יוסף וייץ אורח הכבוד. דיווח על כך הבורק המנוח: "הוא הרים על גס את חלוציותם של המתייש-בים".

היתה זו ציניות עלילאית. כי יוסף וייץ יודע היטב, שח"כ חיים לנדאו יגר ברמת-גן ואינו חלוץ מתיישב. ח"כ ח"כ מרי-זור הוא איש-עסקים עשיר, המנהל חב-רות ובנקים ברחבי העולם. קשה לר-אותו זונח כל אלה לפתע פתאום והר-פך חלוץ בתוך מ' טע של שקדים ב-חבל לכיש.

ח"כ מרדור

אך הציניות לא הפריעה למהלך ה-הלוואות להתקנת רשתות מים ומשאבות, ולהכשרת הקרקע ליעודה החלוצי.

"אין בעניין הזה שום פסול", הגיב השבוע בכ"מ מגורי באחד מכתב העולט הזה. "לא גנבנו לא התחלנו במשהו מים אחרים. מ-הכנסה נהנה מאיתנו, המועצה המקומית נהנית. כולם רואים כסף - רק אנחנו נאלצים לקחת הלוואות כדי להחזיק מעמד. לקחנו שטח עזוב ועשינו ממנו גן פרח. באזור זה לא רצו אחרים להתיישב. גם מאיתנו לא דרשו להתיישב במקום".

ואילו בתיק מחלקת ההתיישבות נמצאת חוות-דעתו המקצועית של בנימין קפלן על טיב הקרקע: "3000 דונם טובים, 1000 דו-גם מאיכות נמוכה יותר".

באותו תיק נמצא גם מכתבו של וייץ עצמו, המעיד כי השטח נועד להתיישבות עולים בחבל לכיש, ורק בגלל כניית ביכורי ירק נאלצה המחלקה לשנות את ה-תוכנית.

גם ח"כ לנדאו, הידוע בשל נאומיו ה-פאטריוטיים בכנסת, היה נרגז כאשר נשאל על כל העניין. "זה היה מטע מת", הצהיר, "זו היתה אדמת טרשים. אנחנו מוסיפים עדיין כל שנה להשקיע כספים. המטע מניב אמנם פירות, אבל אינו מכניס כסף. אנו מפסידים".

כנגד הצהרה זו עומדים דברי מנהל ב-י כורמי ירק בע"מ, אפרים אוסטשינסקי: "ל-שימחתי הרבה אלה שהתפתחו לרעיון התייש-בותי זה אינם מפסידים. הם לא נעשו מיל-יונרים אומנם, אבל הם אינם מפסידים". ואילו סגן מנהל מקרקעי ישראל, ראובן אלוני, הצדיק את העיסקה במשפט הקלא-סי: "גם הצדק עשו זאת. כל אורח שפנה לרשות הפיתוח קיבל קרקע".

אלא שחברי כנסת - וביחוד של האופר-יזיה - אינם "כל אורח". מוטל עליהם תפקיד מיוחד: תפקיד העין הפוקחה. ברגע שנועד להם על עיסקה מסוג זה, בה מת-לקת הממשלה את רכוש העם, היה עליהם לקום ולהתריע, ולדרוש הסברים. לא להצ-טרף אל הקונים הנהנים מרכוש זה.

אשרוד

מועצה מקומית מאד

המועצה המקומית באשרוד רצתה להופיע בפני הציבור כמועצה טובה, שאינה מעלה את המיסים יותר מדי. אבל ההוצאות עלו, פקידים חדשים התקבלו לעבודה, מיבנים נב-כשו, והיה הכרח להעלות את המיסים בכל זאת.

לכן החליטה המועצה שלא להעלות את מס הרכוש. החלטה זו שיחררה את רסוק (המשך בעמוד 12)

התורות לתת והמארכיסטית יכו-לות לעצור יחד לקראת המשותפת: שלום ושחיון".

אני מכבד עמלים דתיים גם בגלל דבקתם באידאולוגיה שלהם".

אצל הקומוניסטים מתחזקת הדעה כי יש לשחף פעולה עם הדתיים".

בהחברה הישראלית רק הנוער הדתי והנוער הקומוניסטי לא נפגעו מירידת ער-כים מוסריים".

לרגע היה נדמה למאזינים כי בישראל

התורות לתת והמארכיסטית יכו-לות לעצור יחד לקראת המשותפת: שלום ושחיון".

אני מכבד עמלים דתיים גם בגלל דבקתם באידאולוגיה שלהם".

אצל הקומוניסטים מתחזקת הדעה כי יש לשחף פעולה עם הדתיים".

בהחברה הישראלית רק הנוער הדתי והנוער הקומוניסטי לא נפגעו מירידת ער-כים מוסריים".

לרגע היה נדמה למאזינים כי בישראל